

EMA vyzývá: „Co je účinné, nemusí být vždy bezpečné“

Úsloví, že se operace vydařila, ale pacient zemřel, je známé. Tento výrok s příměsí černého humoru není v našem zdravotnictví zřejmě zcela ojedinělý. Obdobný výrok v oblasti farmacie zatím nebyl rozšířen. Ale všeho do času. Vstupujeme do éry, která pravděpodobně poskytne inspiraci obdobným výrokům v oblasti používání léčiv. Co je spouštěčem? Jedná se o zjevně hodně složité a multifaktoriální téma, ale zjednodušeně můžeme říci, že EMA (European Medical Agency) začala pracovat v plném nasazení. Od podzimu 2012 se začaly přehodnocovat molekuly, které my, farmaceuti, dlouhodobě používáme a vydáváme. Na tzv. černé listině jsou v současnosti například diklofenak (systémově podávaný), diacerein, domperidon, kombinovaná hormonální antikoncepce 3. a 4. generace, kombinace cyproteronacetátu s ethinylestradiolem. Konečný verdikt padl u dvou molekul: kalcitoninu v intranazálním spreji a v tomto měsíci oznámené pozastavení registrace přípravků s tetrazepamem z důvodu závažných kožních reakcí.

Dozvíte mi krátké zamyšlení. Při vzpomínce na biochemii si vzpomenete, že tělu cizí látky, tzv. xenobiotika, jsou velmi účinně vylučována z organismu pomocí tělu vlastních mechanismů. Tetrazepam patří mezi benzodiazepiny se svým nejen anxiolytickým a sedativním, ale i myorelaxačním působením. Je logicky pochopitelné, že tělu cizí látka může své vedlejší účinky projevit na úrovni zcela odlišné, než je její vlastní účinek. Propojením nervového systému s endokrinním a imunitním dává v tomto případě vysvětlení. Překvapením ale je pozastavení registrace kalcitoninu, tedy tělu vlastní látky (byť přípravky stažené z trhu obsahovaly lososí kalcitonin). Organismus by měl umět pracovat s vlastními hormony. Kde je tedy spouštěč faktu, že u pacientů dlouhodobě používajících kalcitonin došlo ke zvýšení rizika karcinogeneze (cca o 2,4 %)? Logika věci vede k použité dávce. Ta byla 200 IU (=mikrogramů) lososího kalcitoninu. Dalším faktorem by mohla být možná kumulace kalcitoninu v organismu.

EMA rozhodla a dotyčné firmy stahují svá léčiva z trhu. Ale neměli bychom zůstat jen u poznatku, že daná léčiva nahradí jiná. Měli bychom si z těchto kauz odnést minimálně malý závěr. Vysoké dávky xenobiotik (podávaná po krátkou dobu) i tělu vlastních látek (podávaných dlouhodobě) mohou spustit vedlejší, pro tělo nepříznivé reakce. Pro regulaci organismu zřejmě stačí mnohem nižší dávky látek nejlépe tělu vlastních, které by byly bezpečnější z hlediska dlouhodobého podávání. Mimochodem, fyziologická regulační medicína tuto premisu prezentuje už více než 20 let.

Celý časopis jsme zaměřili na fytofarmaka. Doufám, že vás tento průvodce rostlinnou říší a látkami vzešlými z rostlin potěší, navrátí vaši mysl k přírodním zdrojům. Stačí začít se do úvodníku s prof. Suchým, který celý život zasvětil hledání nových látek v oblasti fytofarmak. Příroda je bohatá studnice stále inspirace.

Přeji vám příjemné čtení na vaši dovolenou, zasloužený odpočinek a těšíme se na vás zase v září 2013.

PharmDr. Lucie Kotlářová, šéfredaktorka
lucie.kotlarova@edukafarm.cz

Terapeutický potenciál fytofarmak ve 21. století	2
O vzácných onemocněních převážně vážně	6
Léčiva rostlinného původu z pohledu farmakologa	7
Léčivé rostliny v magistraliter receptuře	8
Možnosti fytotherapie v graviditě a laktaci	10
Imunostimulace v ordinacích českých pediatriů	12
Guna-Allergy Prev – profil přípravku	14
Nádorová onemocnění – specifické přístupy u seniorů	16
Zvláštnosti v klinické výživě podávané při poškození jater	18
„Rozhod jsem se léčit lásku lékořiči...“	20
Význam vitamínu C v léčbě herpes zoster	22
Nezapomenutelné osobnosti medicíny a farmacie III	23
Dispensácia na Britských ostrovoch	24
Careful sales of medicines	26
Poradna	28
Příjem kofeinu v těhotenství - vliv na porodní váhu plodu a délku těhotenství	30
Extrakt z Ginkgo biloba v léčbě tinnitu	32
Tebokan por tbl flm – profil přípravku	33
Terapeutické protokoly v pediatrické praxi (2. část)	34
Snižují statiny hladinu testosteronu?	36
Kožní mykózy jsou stále aktuální	38
Exoderil – profil přípravku	39
Tromboembolická komplikace jako následek možné lékové interakce	40
Kazuistika z ordinace rehabilitačního lékaře	42
Imunomodulační účinnost beta-glukanu u dětí s recidivujícími respiračními infekty	44
Znovuobjevený vitamin D	46
Léčivé rostliny ve fyziatrii a balneologii	49
EMA zahájila přehodnocení třetí a čtvrté generace kombinovaných perorálních kontraceptiv	50
Mechanismy cytotoxického působení vysokodávkovaného vitamínu C na nádorové buňky	54

Koncepce

periodická forma edukace v oblasti OTC + Rx léčiv
z pohledu farmakologie a klinické praxe

Cílová skupina

odborní pracovníci lékáren

Náklad

8 000 výtisků

Distribuce

zdarma na adresy lékáren
a předplatné pro odbornou veřejnost

Vydavatel

Edukafarm spol. s r. o.,
kancelář: V areálu 1243, Jesenice, okr. Praha západ
telefon: 224 252 435, fax: 225 516 048, e-mail: edukafarm@edukafarm.cz

Edukační partner PHARMOS

Marketing a inzerce

ing. Renata Podracká, telefon: 724 261 177,
e-mail: renata.podracka@edukafarm.cz

Ředitel společnosti

PharmDr. Zdeněk Procházka

Šéfredaktorka

PharmDr. Lucie Kotlářová

Předseda redakční rady

Prof. RNDr. Dr.h.c. Jaroslav Května, DrSc., FCMA

Odborná redakce

MUDr. Pavel Kostíuk, CSc.
PharmDr. Vladimír Végh
Robert Jirášek
MUDr. Jiří Slíva, Ph.D.

Grafická úprava

Ing. Jindřich Hurt

Číslo 2, ROČNÍK 11, 2013

Registrováno pod č. MK ČR E 10652, ISSN 1213-1717

Redakční rada

PharmDr. Jitka Čupáková
MUDr. Tomáš Fait, Ph.D.
PharmDr. Daniela Fialová, Ph.D.
MUDr. Pavel Frühauf, CSc.
Mgr. Jana Gregorová
PharmDr. Milada Halačová, Ph.D.
PharmDr. Dagmar Jankovská, Ph.D.
PharmDr. Květoslava Karásková
MUDr. Eva Klimešová
MUDr. Jiřina Kosová
Prof. MUDr. Miroslav Kršík, DrSc., FCMA
Prof. MUDr. Milan Lukáš, CSc.
PharmDr. Bc. Ivana Minarčíková, Ph.D.
RNDr. Marek Petráš
Doc. MUDr. Vít Petřů, CSc.
Prim. MUDr. Petr Pícha
PharmDr. Petra Procházková
Prof. MUDr. Hana Rosolová, DrSc., F.E.S.C.
MUDr. Bohumil Skála, Ph.D.
PharmDr. Josef Suchopár
Prof. RNDr. Václav Suchý, DrSc.
PharmDr. Martin Šíma
Mgr. Karel Šlégr
PharmDr. Jana Švejdová
Mgr. Drahomíra Tluchořová
Eva Turjaková
MUDr. Dana Vondráčková
PharmDr. Pavlína Zálešáková